

[M 7481]

REFERENTIE No:
1938

INFORMATIEKOPIE:
biza

mp
vice mp
z.e. visser
z.e. calmeyer
z.e. de jong

m
t
e

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 10

AFDELING VERBINDINGEN
s-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

VERZONDEN
CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:
15 maart 1962

AFKOMSTIG VAN:
min. v. biza

Dir./Afd.: bpiz/nng

Visie:

Ag. No:

Dossier: g 40056

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:
m.p.
biza: vb/ko/ze b
b.z.: ze l

BESTEMD VOOR: hollandia

PARAAF:

ZEER GEHEIM

onderwerp: bedreiging van indonesie ten opzichte van nederlands nieuw-guinea.

voor platteel strikt persoonlijk.

referte uw 105.

ik meen te mogen en te moeten stellen dat uw evaluatie van mijn 167 op verschillende punten als minder juist moet worden aangemerkt.

1. de nederlandse regering ziet de amerikaanse toezegging bepaald verdergaand dan u zulks doet. met name m o e t naar o n s oordeel de amerikaanse toezegging meer inhouden dan alleen maar hulpverlening in het charitatieve vlak, anders zou het weinig zin hebben de amerikaanse zevende vloot opdracht te geven tot "contingency-planning", thans en ons terzake volstreekte geheimhouding op te leggen. verenigde staten hebben ons immers toegezegd extreme druk in djakarta te zullen uitoefenen tegen agressieve activiteiten van indonesie.
2. uw veronderstelling dat de nederlandse regering bij eventualiteiten alsnog zou moeten beslissen of zij versterkingen zal zenden is bepaald niet juist. deze beslissing is in principe reeds genomen tijdens de ministerraadszitting van maandag jl. en zal in werking treden, zodra wij constateren, dat ook nu nog indonesie voortgaat met zijn agressie-potentieel te versterken. alle voorbereidingen hiervoor zijn en worden getroffen om er onmiddellijk verdere uitvoering aan te kunnen geven.

naar u bekend is de jager friesland reeds in de pacific, evenals de tanker duivendrecht. gisteren is - als gevolg van opzichzelf ten enmale ontoelaatbare indiscreties van enkele tweedekamer-leden uit een commissievergadering - aan de pers bekend gemaakt dat de 2 jagers en de 2 onderzeeers van smaldeel vijf via het panama-kanaal op weg zijn naar westkust van amerika. mariniers staan klaar om zodra nodig onmiddellijk overgevlogen te worden naar nederlands nieuw-guinea langs veilige

ZEER GEHEIM

1026-11-61 130517-1

1 Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

met betrekking tot de afzender

worden te overleggen

worden verzonden

worden vervaardigd

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No.: 1938

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

route. verdere plannen voor versterking van de defensie worden hier voorbereid.

3. de regering ziet op dit ogenblik ook nog geen aanleiding tot uitvoering van beperkte evacuatiemaatregelen voor zuidkust, doch de situatie wordt van dag tot dag nauwlettend geobserveerd om, zodra noodzakelijk geoordeeld, in overleg met u deze te kunnen doen plaatsvinden.

in dit verband zou ik, teneinde alhier een zo juist en volledig mogelijk inzicht terzake te hebben, gaarne van u vernemen:

1. wat de resultaten zijn van het geheime rondschrĳven van dr. hoekstra betreffende de verruimde voorschotverlening bij vervroegd vertrek naar nederland van ambtenarengesinnen;

2. of, en in hoeverre het eventueel mogelijk zou zijn om zonder ongewenste repercussies te wekken aan deze verruiming een verdere uitbreiding van 'vrijwillig' karakter te geven bijvoorbeeld door openbaarmaking van de desbetreffende richtlijn of anderszins;

een en ander voor wat betreft plaatsen aan de zuidkust van kokonao tot en met sorong, ook voor vertrek naar en tijdelijk verblijf aan de noordkust, teneinde op deze wijze alvast een vermindering van het aantal vrouwen en kinderen aan de geexponeerde zuidkust te bewerkstelligen.

4. de minister en ik hebben volkomen begrip voor uw moeilijkheden en voor uw gewetensconflict. ook in de ministerraad hebben meerdere ministers zich afgevraagd of zij - op verschillende momenten en om verschillende redenen - nog wel de verantwoordelijkheid voor de nieuw-guinea-politiek zouden kunnen dragen. steeds heeft de doorslag gegeven het argument, dat de papoea's en de nederlanders in nederlanden nieuw-guinea allerminst gediend zouden zijn met een kabinetscrisis, omdat zulks onherroepelijk moet leiden tot een voor de inlossing der beloften aan nieuw-guinea ongunstiger beleid, tot chaos en een congo-situatie. tenslotte heeft de ministerraad zich unaniem gevonden in de beslissingen als u in mijn 167 geseind.

wij behoeven u niet te zeggen, dat indien u zou menen op dit moment te moeten stellen dat u niet langer de verantwoordelijkheid kunt dragen voor de uitvoering van het beleid als uitgestippeld door de nederlandse regering zulks mutatis mutandis dezelfde desastreuze gevolgen zou hebben voor land en volk van nederlanden nieuw-guinea als een kabinetscrisis.

wij moeten u dan ook wel zeer dringend verzoeken te overwegen of plicht en geweten niet voorschrijven om - juist onder deze moeilijke en fragide verhoudingen - in samenwerking met de nederlandse regering (waarvan de leden uiteraard evenzeer individueel zijn doordrongen van de ernst en verantwoordelijkheid) te blijven zoeken

ZEER GEHEIM

per deelen worden gesproken. 4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.
vertrouwelijk. 4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.
Verbindingen worden vervaardigd.
Verbindingen worden vervaardigd.
door de afdeling
tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No.: 1938

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

naar wegen en middelen om een catastrofe voor papoea's en nederlanders in nederlands nieuw-guinea naar beste weten en voorzoveel mogelijk en tot het uiterste af te wenden.

5. ter voorkoming van misverstand diene, dat regering bepaald niet op standpunt staat als aan slot van uw 105 en 92 als uw opvatting weergegeven. naar oordeel regering dient thans alles primair geconcentreerd op bereiken gesprek c.q. onderhandelingen; is dit bereikt dan dient alles in het werk gesteld om deze te doen slagen in geest nederlandse doelstellingen aanzien nieuw-guinea, waarvoor - het moge nogmaals herhaald - in wereld meer begrip dan u wellicht bekend. momenteel is situatie in elk geval reeds zo, dat ook in nederlandse oppositiekring welhaast niemand meer te vinden die spreekt over overdracht zonder meer aan indonesie. men begrijpt algemeen 'de situatie sui generis' van papoea's en van nieuw-guinea. ook verenigde staten evenals waarnemend secretaris-generaal verenigde naties achten tijdwinst uiterst belangrijk.

6. ik vraag mij tenslotte af, of het niet goed zou zijn, nu binnenkort de geheime besprekingen met de indonesiers lijken te gaan beginnen, enkele leden van de n.g.-raad, bijvoorbeeld een drietal, op korte termijn naar nederland te doen komen voor regelmatig contact met mij, opdat de n.g.-raad niet het gevoel zal krijgen, dat nederland thans buiten de papoea-vertegenwoordigers om die besprekingen voert.

wil dit overwegen en mij uw oordeel seinen. het zou namelijk ook zo kunnen zijn, dat juist op dit moment de aanwezigheid van de beste papoea-vertegenwoordigers in nederlands nieuw-guinea van groot belang is voor handhaving van het papoeafront. overigens zou hun verblijf eventueel ook van betrekkelijk korte duur kunnen zijn.

bot 177.

ZEER GEHEIM

4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.
voor de afdeling veromvangt w.o. een verspreiding.
tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).